

Net penktadalis gyventojų, kurių šeimose auga nepilnamečių vaikų, teigė, jog pernai elektroninius žaislus į konteinerius išmetė kartu su buitinėmis atliekomis. Nemaža to, kone kas antras mano, jog žaisluose galėjo būti likusios panaudotos baterijos. Tokius faktus atskleidė reprezentatyvi gyventojų apklausa. Elektronikos platintojų asociacijos (EPA) atstovai teigia, jog į buitinių atliekų sąvartynus patekęs kažkada dainavęs pliušinis meškutis su baterijomis viduje yra lygiai toks pats kenksmingas aplinkai kiek mikrobangų krosnelės ar kita elektroninė buitinė technika. Elektroniniai žaislai turi būti išmetami į specialius elektronikos atliekų konteinerius saugiam perdirbimui ar sutvarkymui.

EPA direktorius Linas Ivanauskas, komentuodamas gyventojų apklausos rezultatus teigė, jog net 20 proc. gyventojų, kurių šeimose auga nepilnamečių vaikų, teigė, jog jiems ar jų šeimos nariams pernai teko išmesti elektroninius žaislus į buitinių atliekų konteinerius. 74 proc. respondentų teigė, jog taip nebuvo, 6 proc. – pasirinko atsakymą „sunku pasakyti“. „Jeigu kalbama apie įprastus buitinius prietaisus – plaukų džiovintuvus, barzdaskutes, virtuvinius kombainus ar elektrinius virdulius, gyventojams dažniausiai nebekyla klausimų, kad jie turi būti išmetami į specialius konteinerius tolimesniam perdirbimui ar saugiam sutvarkymui. Taip pat retai kam šautų į galvą prie buitinių atliekų konteinerių pastatyti nebenaudojamą skalbyklę ar šaldytuvą. Visgi išmetant žaislus, gali būti pamiršta, kad juose yra elektronikos ir kad pliušinis žaisliukas turi keliauti į specialius konteinerius elektronikos, o ne buities atliekoms“, – teigia EPA atstovas. Jis atkreipia dėmesį, kad elektroniniai žaislai populiariausi tarp tų šeimų, kuriose auginamų vaikų amžius neviršija iki 8–10 metų. Jeigu būtų vertinama, kiek elektroninių žaislų kartu su buitinėmis atliekomis iškeliauja būtent iš tokių šeimų namų, skaičiai, tikėtina, būtų dar labiau šokiruojantys.

Pasak L. Ivanausko, kalbėti apie išmetamų elektroninių žaislų tinkamą sutvarkymą labai svarbu dar ir dėl to, kad jie gali būti išmetami kartu su panaudotomis baterijomis. Net 44 proc. respondentų teigė, jog elektroniniai žaislai į buities atliekų konteinerius galėjo būti išmesti su juose buvusiomis baterijomis ir tik 37 proc. teigė, jos buvo išimtos. „Baterijų sudėtyje yra švino, gyvsidabrio, kadmio ir t. t. Baterijos nėra kenksmingos jas tinkamai naudojant, tačiau išmetus jas į buitinių atliekų konteinerius ar tiesiog į aplinką, jos irdamos kelia rimtą grėsmę gamtai bei žmonių sveikatai. Minėti elementai ištekėję gali pakeisti cheminę dirvožemio sudėtį, nudeginti augalų lapus, pažeisti gyvūnų odą. Kitas dalykas – prasiskverbusios į gruntą nuodingos medžiagos per vandenį sugrįžta žmonėms, o pastarosios padidina onkologinių susirgimų riziką“, – pasakoja L. Ivanauskas.

Jis teigia, jog asociacijos nariai – elektronikos gamintojai ir platintojai – finansuoja elektronikos atliekų, panaudotų baterijų sutvarkymą. Pernai EPA sutvarkė 45,6 tonų panaudotų baterijų.

„Visoje Lietuvoje yra įrengta daugiau kaip 4 tūkst. elektronikos atliekų surinkimo vietų. Jas galima rasti prekybos centruose, technikos parduotuvėse, Lietuvos pašto skyriuose, bibliotekose, mokyklose, darželiuose ir degalinėse. Į šiuos kontenerius galima mesti visą smulkiają nebenaudojamą elektroniką, dujošvytes, ekonomines ir kitokias lempas, panaudotas baterijas ir t. t.“, – pasakoja EPA vadovas Linas Ivanauskas. Tuo tarpu norintys išmesti didelius ir daug sveriančius nebenaudojamus ar sugedusius elektronikos įrenginius, pavyzdžiui, skalbykles, šaldytuvus, televizorius ir pan. taip pat neturėtų to laikyti galvos skausmu. Paskambinus telefonu 8695 55111 arba užpildžius formą internete <http://bit.ly/atlieku-tvarkymas> atliekas nemokamai išvežti iš namų atvyksta EPA surinkėjai.

Kur arčiausiai yra elektronikos atliekų surinkimo vietos taip pat galima lengvai sužinoti ir parsisiuntus nemokamą mobiliąją programėlę „Rūšiuoklis“. Ją „Android“ operacinės sistemos naudotojams parsisiųsti galima iš „Google Play“ elektroninės parduotuvės.

Reprezentatyvią gyventojų apklausą EPA užsakymu atliko visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“. Apklausą atlikta 2017 m. vasario 10–15 dienomis, jos metu apklausta 1000 gyventojų iš visos Lietuvos.

Apie Elektronikos platintojų asociaciją (EPA)

Elektronikos platintojų asociacija yra didžiausia šalyje licencijuota kolektyvaus elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo organizavimo organizacija. Ji vienija kelis šimtus tarptautinių ir nacionalinių elektros ir elektroninės įrangos gamintų bei importuotojų, tarp kurių – žinomiausi pasauliniai elektronikos gamintojai, pvz., „Electrolux“, „Bosch“, „Siemens“, „Miele“, „Whirlpool“ ir kt. EPA vykdydama savo veiklą organizuoja atliekų surinkimą bei šalies mastu finansuoja daugiau kaip 72 proc. elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą.

